

Inventering av enskilda avloppsanläggningar i Sävsjö kommun 2016 – området mellan Stigåsa och Rörvik

Foto: [Illustration från avloppsguiden.se](http://avloppsguiden.se) Licens: © Copyright

2016-08-19

Sammanfattning

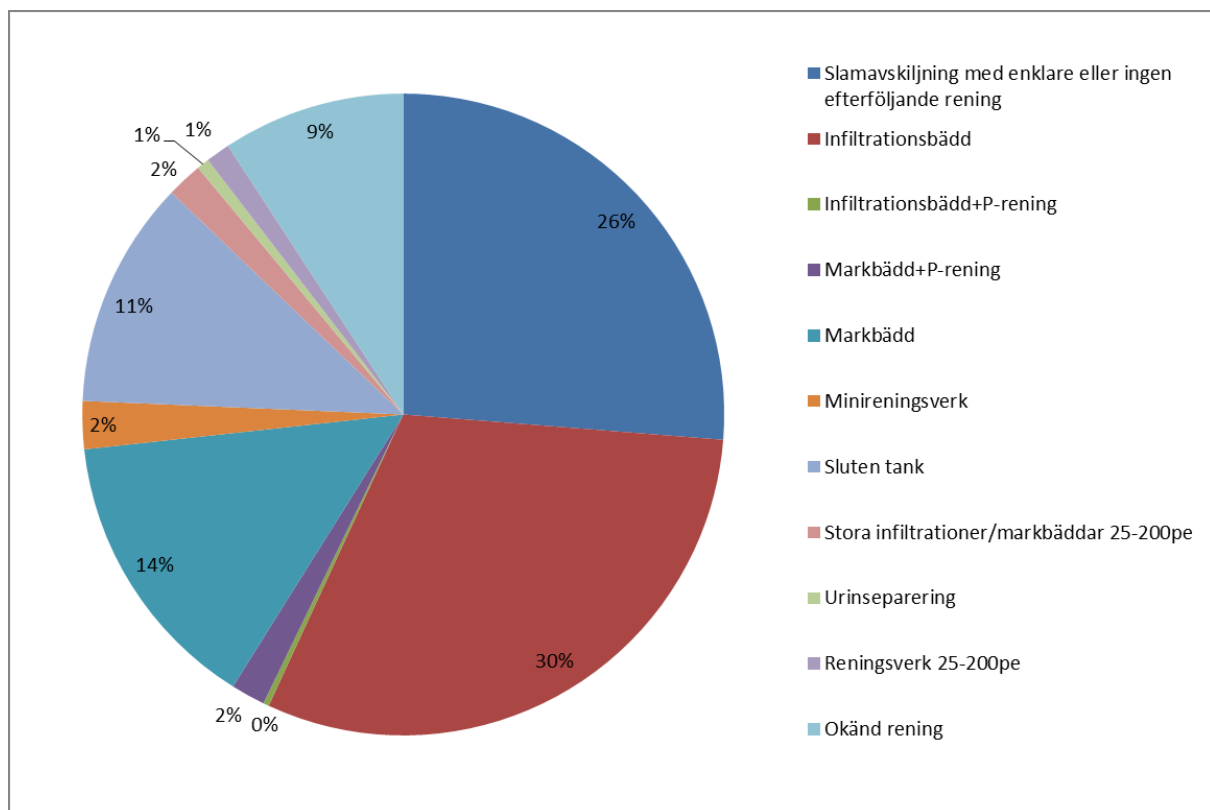
Under juni månad 2016 genomförde myndighetsförvaltningen en inventering av enskilda avloppsanläggningar på fastigheter i området mellan Stigåsa och Rörvik. Totalt besöktes 66 fastigheter och på dessa fanns det totalt 49 bostadshus som krävde någon form av avloppsanläggning. Nära hälften av bostäderna i området är fritidshus.

Uppgifterna från inventeringen har tillsammans med fotografier över varje enskild avloppsanläggning lagts in i en databas för att utgöra underlag för bedömning utifrån miljöbalkens krav. De inventerade avloppsanläggningarna har bedömts att vara godkända eller underkända utifrån bestämda kriterier.

Sammanlagt bedöms 73,6 % av de inventerade avloppsanläggningarna inom området som bristfälliga. Den vanligaste typen av avloppsanläggning i det inventerade området var trekammarbrunn utan godkänd efterbehandling (direktutsläpp, stenkista eller sandbrunn).

Bakgrund

Till enskilda avloppsanläggningar räknas de avlopp som är byggda med teknik som är avsedd för ett eller ett fåtal hushåll (avloppsguiden.se). Enligt en rapport från SMED finns det i Sverige 625 000 fastigheter med små WC-avlopp. Dessa avlopp har teknikfördelning enligt Figur 1. Det finns utöver dessa WC-avlopp även 128 000 fastigheter med enbart BDT-avlopp.

Figur 1 – Fördelning reningsteknik små avloppsanläggningar (t.o.m 200 pe)

Om man slår ihop antalet anläggningar med enbart slamavskiljning med de som har ”okänd rening” så kan man uppskatta att ca en tredjedel av avloppsanläggningarna i Sverige med WC påkopplat är undermåliga. Små enskilda avlopp står således för en relativt stor del av föroreningarna till Sveriges sjöar och hav. De 10 % av hushållen i Sverige som har enskilt

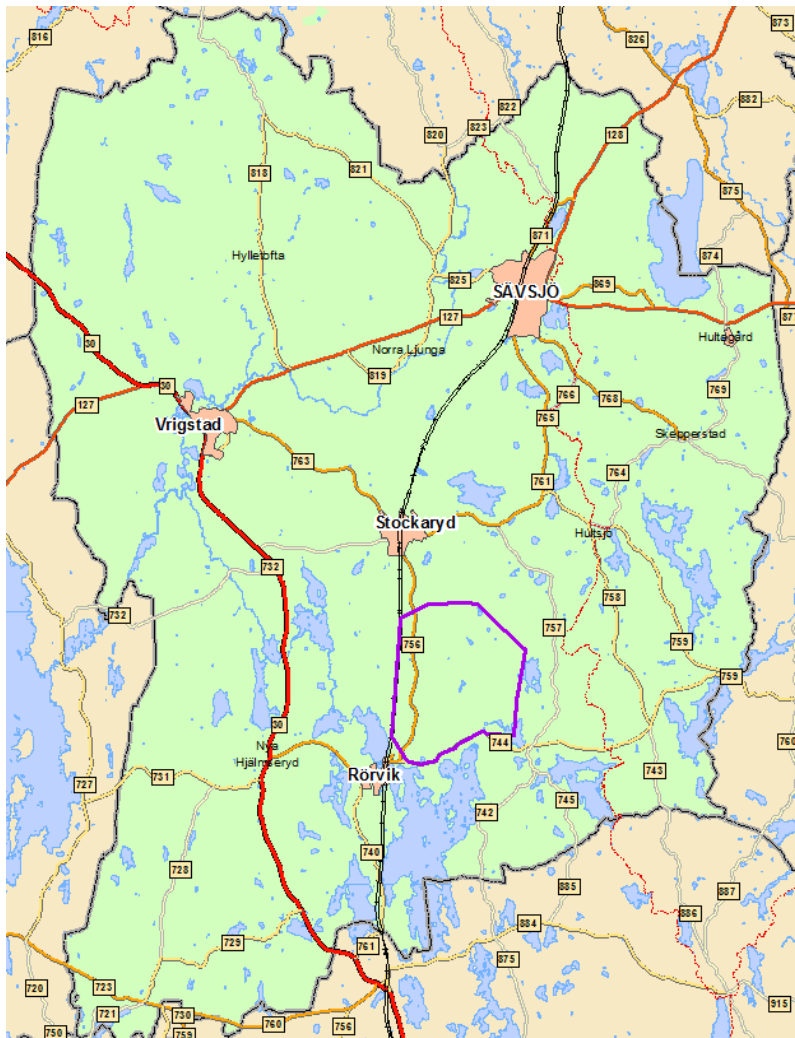
avlopp släpper sammantaget ut nästan lika mycket övergödande ämnen som de övriga 90 % av hushållen som är anslutna till kommunala reningsverk (avloppsguiden.se).

Utsläpp av avloppsvatten kan påverka både yt- och grundvatten. Det kan förorena både den egna vattentäkten eller grannens samt ge upphov till störande lukt och försumpning. Dessutom kan avloppsvatten påverka badvatten, fiske och bidra till igenväxning av sjöar och vattendrag.

Sävsjö kommun strävar efter att till år 2020 ha inventerat och kartlagt alla enskilda avloppsanläggningar i kommunen.

Syfte

Myndighetsförvaltningen har utfört en noggrann inventering av befintliga avloppsanläggningar i området mellan Stigåsa och Rörvik i Sävsjö kommun (se figur 2 nedan) i syfte att bedöma standarden på anläggningarna. Även vattenbrunnar har inventerats för hänsynstagande gällande avstånd till närliggande avlopp. Uppgifter och fotografier från inventeringen har lagts in i en databas för att utgöra underlag för bedömning.

Figur 2 – området innanför den lila markeringen utgör det inventerade området.

Metod

Avloppsinventeringen utfördes under juni månad 2016. Fastigheter inom området markerades ut och ett brev med inventeringsmeddelande skickades till alla fastighetsägare. Brevet innehöll information om vad inventeringen innebar, en blankett med begäran om uppgifter gällande den enskilda avloppsanläggningen och en besökstid. Fastighetsägaren fick gärna närvara men det var inget krav.

För varje avloppsanläggning registrerades bland annat uppgifter om nyttjandeform (permanentbostad eller fritidshus), vilken typ av avloppsanläggning som fanns, hur ofta tömning sker och anläggningens ålder. Alla lock till slamavskiljare öppnades för inspektion av dess standard. Avloppsanläggningar fotograferades och fördes in i ett register kopplat till kommunens digitala kartverktyg.

Vid de fåtal inventeringsbesök där fastighetsägaren inte närvarade och inte har gått att nå via telefon eller brev har enbart den information som var möjlig att registrera på plats noterats. Målet var att för varje enskild avloppsanläggning få tillräcklig information för att kunna bedöma om anläggningen var god eller bristfällig.

Bedömningskriterier

Vid den här inventeringen har vi dragit gränsen för enskilda avlopp vid de fastigheter som åtminstone har rördelar som leder BDT-vatten eller WC-vatten ut ur huset. I många fall består avloppen av en slamavskiljare och en efterbehandling. För dessa har bedömning gjorts i två steg där slamavskiljningen och efterbehandlingen bedömts separat. Om ett eller båda av de två stegen underkänts har avloppet i slutresultatet räknats in bland de underkända avloppen.

Slamavskiljning

Trekammarbrunnar har bedömts som godkända om kammarväggarna är intakta samt om det har funnits ett T-rör på utloppet. Om T-rör saknats har detta noterats men brunnen ändå godkänts. De trekammarbrunnar som har varit översvämmade vid inventering har oftast underkänts. I de fall då det varit uppenbart att det är brist i efterbehandlingen som orsakat översvämningen så har trekammarbrunnen godkänts och efterbehandlingen underkänts.

En- och tvåkammarbrunnar har bedömts som underkända på grund av otillräcklig slamavskiljning. Tvåkammarbrunnar är däremot godkända som slamavskiljning för Bad-, Disk- och Tvättvatten (BDT).

I de fall där BDT-vatten och WC-vatten har gått till skilda anläggningar har två bedömningar gjorts.

Efterbehandling/Utsläppspunkt

Infiltrationsanläggningar har huvudsakligen bedömts utifrån dess konstruktion och om de beräknas uppnå de ställda kraven i Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17) om små avloppsanläggningar för hushållsvatten.

Den här inventeringen har vi bedömt alla infiltrationer där konstruktionen och reningskapaciteten inte kunnat fastställas som underkända.

Stenkista har bedömts som underkänd efterbehandling för trekammarbrunnar på grund av bristfällig eller ingen rening.

Direktutsläpp av avloppsvatten från slamavskiljare har underkänts samt direktutsläpp av BDT-vatten.

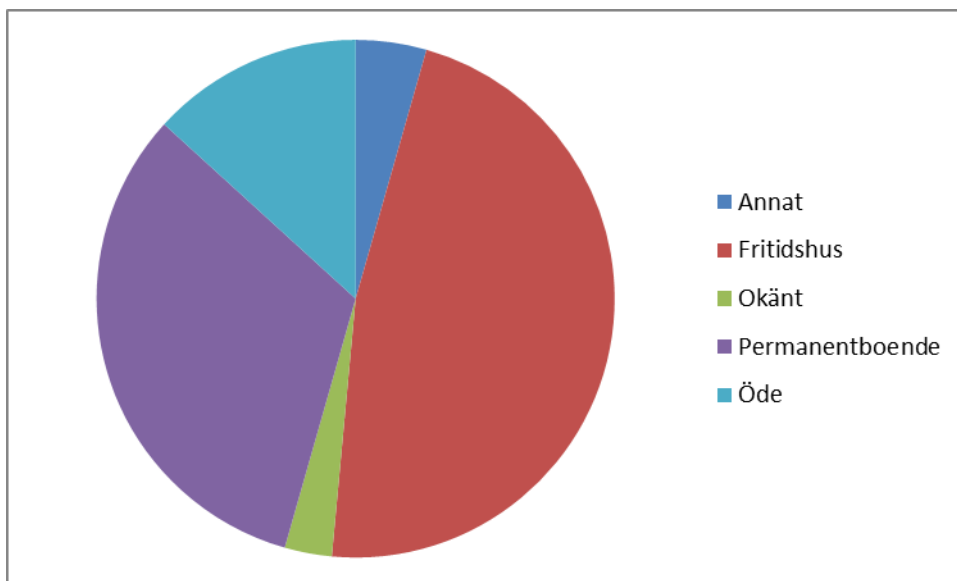
Infiltrationer där nivån av vätska i fördelningsbrunn, luftningsrör eller trekammarbrunn har tytt på översvämning har bedömts som underkända.

Resultat

Resultatet är en sammanställning av de hushåll som vid inventeringen visade sig ha någon typ av avlopp.

Boendeform

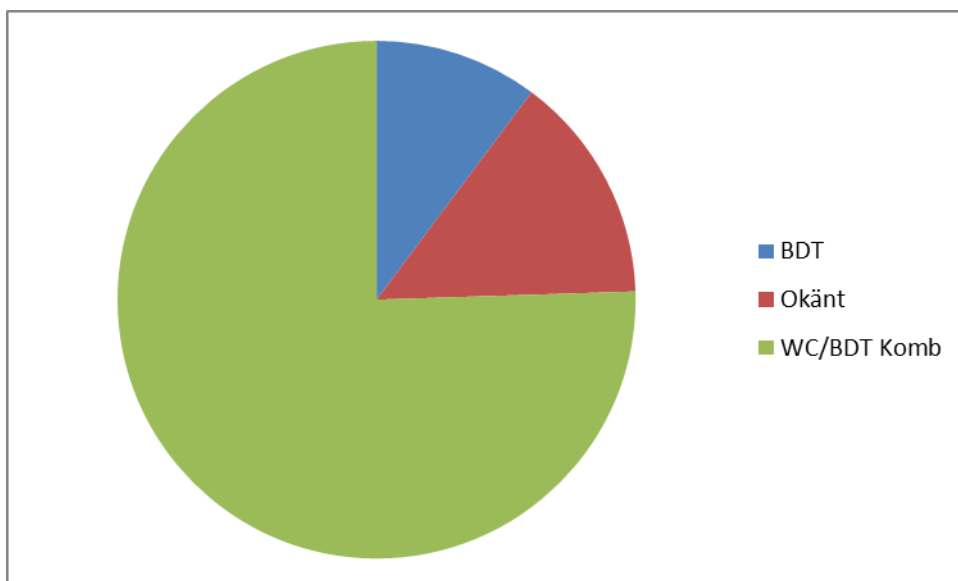
Inom det inventerade området består majoriteten av fastigheterna av fritidsbostäder.

Figur 3 – fördelning av permanentboende och fritidshus i området. Med ”annat” menas föreningsbyggnader, församlingshem eller obebodda fastigheter.

Anläggningstyper

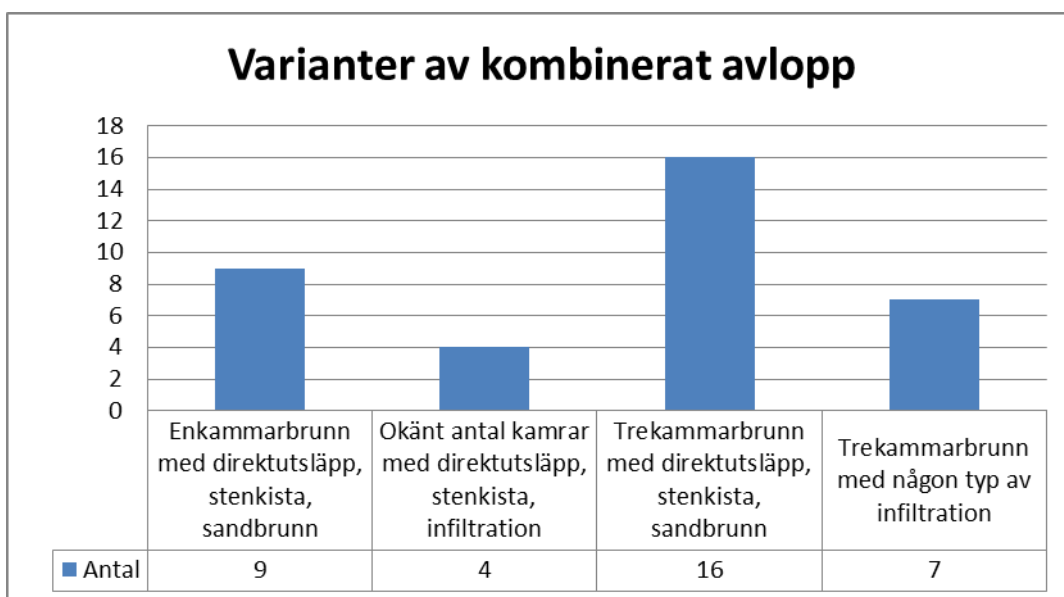
Inom det inventerade området fanns det 49 bostadshus som behövde ha ett fungerande avlopp. I de fall där myndighetsförvaltningen ännu inte har någon information om avloppsanläggningen men där man bedömer att en sådan krävs, har i figuren angivits som ”okänt”. Den vanligaste anläggningstypen var ett kombinerat WC- och BDT-avlopp. Ett fåtal använde sig av utedass eller olika typer av torrtoaletter som gör det möjligt att skilja på WC-avlopp och BDT-avlopp. Vatten från WC och vatten från BDT-avlopp skiljer sig åt i innehåll. Vatten från WC innehåller till största delen näringsämnen, smittämnen och syreförbrukande ämnen. Vatten från BDT-avlopp innehåller till största delen vatten men även näringsämnen från bland annat tvål och tvättmedel samt syreförbrukande ämnen.

Figur 4 - Fördelningen av anläggningstyper i området. De flesta har kombinerat WC- och BDTavlopp.

Varianter av avloppsanläggningar för kombinerade avlopp

Den vanligaste typen av kombinerat avlopp i området var en trekammarbrunn utan godkänd efterföljande rening (direktutsläpp, stenkista eller sandbrunn).

Bristfälliga avlopp

Av de sammanlagt 49 avloppsanläggningarna i området så var det 36 stycken som bedömdes som bristfälliga. 73,6 % av avloppsanläggningarna behöver alltså förbättras på ett eller annat sätt. Fastighetsägare till bristfälliga avloppsanläggningar har under sommaren blivit informerade om detta.

Lagkrav och upplysningar

Nedan går det att läsa kortfattat om de lagkrav som ställs på en avloppsanläggning samt om upplysningar gällande en ny avloppsanläggning.

Miljöbalken

Myndighetsnämnden får enligt 26 kap. 9 § miljöbalken, meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas.

I 9 kap. 7 § miljöbalken föreskrivs att avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Miljöbalken anger i 2 kap. 3 §, att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska iaktta de skyddsåtgärder som behövs för att motverka skador eller olägenheter för människors hälsa och miljön.

Med miljöfarlig verksamhet avses enligt 9 kap. 1 § 1 punkten miljöbalken utsläpp av avloppsvatten från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten.

Av förarbetena till miljöbalken framgår att utsläpp av avloppsvatten alltid definieras som miljöfarlig verksamhet oavsett vilken kvalitet och föroreningsgrad vattnet har (prop. 1997/98:45, del II, s. 107). Vidare anges att redan risken för olägenheter ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten hos miljöfarlig verksamhet.

I Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten (HVMFS 2016:17) framgår att avloppsanordningen, med undantag från infiltrerande del, ska vara tät i syfte att förhindra in- och utläckage av vatten. Utsläpp av avloppsvatten får inte medverka till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten. Vidare följer att avloppsanordningen ska kunna förväntas uppnå minst 90 % reduktion av organiska ämnen och minst 70 % reduktion av fosfor.

Upplysningar

En ny avloppsanläggning är en åtgärd som är tillståndspliktig. Kontakta myndighetsförvaltningen i god tid innan några åtgärder vidtas.

För mer information gällande enskilda avloppsanläggningar se vår hemsida: www.savsjo.se

Vägledning vid val av avloppsanläggning kan bland annat fås på webbplatsen: www.avloppsguiden.se